

Практикум „Социална политика” – Константин Писков

I. Законодателна рамка на социалната политика – европейската социална харта е приета чрез Закон за ретификация от Народното събрание.

- всеки работник има право Безопасни здравни условия на труд
- право на работниците за сдружения в синдикати и изключване на колективни трудови договори
- право на труд във всяка една страна, членка на ЕС
- социално интегриране на инвалидите и хората с увреждания.

Закони – Закон за социалното подпомагане(ЗСП), Закон за закрила на детето(ЗЗД), Закон за насърчаване на заетостта(ЗНЗ), Закон за интеграция на хората с увреждания(ЗИХУ), Закон за местното самоуправление и местната администрация(ЗМСМА).

- ЗСП – основната функция е да подпомага гражданите, които без помоща на други не могат да задоволят жизнените си потребности. Социална интеграция на лицата, получаващи социални помощи. Подпомагане на трудовата заетост на безработните лица. Предоставяне на социални услуги от физически и юридически лица.

- ЗЗД – съществува от 2001г. Урежда правата, принципите и мерките за закрила на детето.

Принципи за Закрила на децата:

- отглеждане на детето в семейна среда

- социална Закрила на детето в риск

- въвеждане на временен характер за ограничителните мерки на децата

- подбор на лица, пряко ангажирани в дейностите за Закрила на детето.
 - ЗНЗ – урежда общите отношения при: първо - насърчаване и подпомагане на заетостта; второ – професионални обучения и придобивка на квалификация на безработните; трето – посредничество при наемане на чужди граждани на работа в Република България и български граждани в други страни.
 - ЗИХУ – урежда общите отношения, свързани с интеграцията на хората с увреждания. Основната цел е създаване на условия и гаранции за:

- равнопоставеност на хората с увреждания

- интегрирането им в работната среда

- упражняване на правата им

- недопускане на дискриминация под никаква форма.

Интегрирането на хората с увреждания се осъществява чрез:

- медицинска и социална рехабилитация

- образователни и професионални обучения

- достъп до жизнена и архитектурна среда

- трудова заетост

- социална икономическа защита.

- ЗМСМА – ЗДБ(Закон за държавният бюджет) и ЗОБ(Закон за осигурителният бюджет).

II. Органи на изпълнителната власт – основен орган: Министерството на труда и социалната политика(МТСП). Ръководи се от министър, който е централен едноличен орган на изпълнителната власт със специална компетентност. По Конституцията и изпълнение на законодателството министъра:

- ръководи оперативно и стратегически

- упражнява програми и проекти, включително и такива финансирани и от структурните фондове на ЕС

- представлява Правителството в Международната организация на труда

- утвърждава Националната квалификация на професиите и длъжностите

- контролира работната сила по отношение на пазара на Третите страни.

АСП и АЗ се ръководят от Министъра на труда и регионалната дирекция.

АСП – отпуска социални, семейни помощи и такива за деца. Предоставя социални услуги. Окрива и закрива специализирани институции.

АЗ – основни функции:

- регистриране на свободни работни места и на лицата активно търсещи работа
- посреднически услуги за осигуряване на заетост
- изпълнение на програми, проекти за допълнителна квалификация и последваща заетост.

ЗЗД – ДАЗД(Държавна агенция за Закрила на детето): ръководи се от Министър-председател. Приоритети в работата на държавната агенция

- намаляване броя на децата жертви на ПТП
- равен достъп на всички деца до качествено образование
- намаляване броя на децата в специалните институции

- мерки за защита на децата от насилие, злоупотреба и всякаква форма на експлоатация.

ИА"ГИТ"(Ипълнителна агенция"Главна инспекция по труда" :

- тя контролира спазването на труд – законодателно по отношение на ЗБУТ и по осъществяване на трудовите правоотношения
- има право на методическа оценка по отношение на установяване на правоотношения недостатъчни в трудовото законодателство и трудовата заетост
- КТ(Кодекс на труда)

III. Функции и същност на социалната политика.

Основна характеристика на социалната политика е, че тя е част от управлението на дадена страна, занимаваща се с обществото, най-вече като ключови сектори: здравеопазване и образование.

Субекти на социалната политика са Специалните власти, а обекти са всички граждани на дадената страна. Сред основните цели на социалната политика попадат и тези за борба с бедността и намаляване на безработицата, и подобряване качеството на живот.

IV. Модели, принципи и функции на СП.

Модели:

1. Либерален модел – личността има свобода да осъществява своите лични планове, ограничени единствено от закона. Разгръща се индивидуалността, предприемчивостта.

2. Неолиберален – гарантирано минимално участие на държавата, адресирано чрез социалното осигуряване на нискодоходните групи. Високодоходните се саморегулират чрез доброволни вноски.

3. Социален пазар – принципите на свободен пазар са съчетани с принципите на социално равенство. Целта е обвързване на свободната инициатива със социалния прогрес на цялото общество.

Функции:

1. Защитна – защитава гражданите от настъпване на различни социални рискове.
2. Гарантираща – формиране и използване на социални фондове.
3. Стимулираща – личната отговорност за жизнения приоритет на цялото общество.

Принципи:

1. Субсидиращ – основно отпускане на помощи.
2. На социална сигурност – задължение да гарантира помощи на хората с увреждания.
3. Принципи на личната отговорност – създава предпоставки за внушаване на самоотговорността.

Дотация – отпускат се помощи от държавата.

V. Финансиране в сферата на социалната политика.

Два начина:

1. Като делегирана от държавата дейност – делегирана от държавата дейност е тази при която независимо от отрасъла и функцията всеки има равнопоставен достъп без значение неговия пол, раса, етнос, вероизповедание, политическа и социална

принадлежност. Тази дейност се контролира от културата на държавата. Трансфера на средствата се осъществява от Държавния бюджет към местните бюджети на съответната община.

Трансфер – извършва се по критерия издръжка на едно лице, численост и средна работна заплата на персонала.

1. Като финансиране на местни дейности – местните дейности в социалната сфера се финансират изцяло от местните бюджети на съответната община и се разкриват при наличие на финансов ресурс или необходимост от такава дейност и услуга.

VI. Социална политика в ЕС – Договор за Европейската общност.

ДЕО – регламентира се правото на свободното движение на хора, стоки и капитали в рамките на общността. Гарантират се интегрирания трудов пазар, който става отговорен и се ретифицира от всички страни членки.

Създаде се термина Европейско социално пространство, който е основан на общи принципи в общността, а именно:

1. Право на сдружаване и колективно трудово договаряне.
2. Наличие на представителни органи на работниците и служителите.
3. Стандартизиране на системите за социално осигуряване и социална защита. Комисията на ЕС упражнява контрол по спазването на:

- регламентите приемани от Европейския съвет
- директивите на ЕК или съдържащи задължителни цели за всички страни

- решенията насочени към конкретни адресанти.

Основни приоритети на Европейския социален фонд – основен инструмент, който позволява интегриран доход, който позволява решаването на цели групи социални проблеми.

Основни приоритети:

1. Насърчаване на развитието на изостаналите региони.
2. Приспособяване на гранични области от промишления отпадък.
3. Борба с дългосрочната безработица.
4. Професионално интегриране на младите хора.
5. Приспособяване на селскостопански структури и развитие на земеделски региони.

VII. Синдикатите и колективното трудово договаряне.

КТД – Международна конвенция за трудово договаряне

КТ – Кодекс на труда

НДРЗ – Наредба за договаряне на р.заплата

4 равнища:

- предприятие

- бранш

- отрасъл

- община.

Предмет на договаряне са всички въпроси на трудовите и осигурителни отношения, които не са уредени с поверителните разпоредби на закона.

Страни в КТД – на ниво предприятие са работодателя и синдикалната организация, а на останалите 3 нива представителните.

VIII. Неправителствени организации.

1. Същност – НО изпълняват ключова роля в осъществяването на принципите на демократично участие. Те са абсолютно независими от държавния и други обществени сектори. Търсят начини за упражняване на влиянието върху формиране на общото съзнание за гражданско общество. Не извършват стопанска или търговска дейност. Не формират печалба и са създадени за специални дейности с определена кауза. Отричат като дейност в зоната между държавата и пазара и формират своите средства от членски внос, дарения, благотворителни акции и каузи.

2. Основни цели на НПО:

- осигуряване на публичност и пряко участие на гражданите при разработване и приемане на законови нормативни документи

- съхраняване на българските традиции, култура и екологична среда
- демократично осъществяване на управлението на обществото.

IX. Общински защитник. Омбудсман.

Омбудсман – съдейства за подобряване дейността на всяка администрация. Защитава нарушените права и интереси на гражданите, но само чрез препоръки и намеса в административното управление. Съществува закон за Омбудсман в Република България, съгласно който той се избира от НС с не по-малко от 2/3 от всички народни представители. Има мандатност със срок 5 години на национално ниво. На местно ниво той се избира с не по-малко от 2/3 от гласовете на Общинския съвет. Националният Омбудсман всяка година се отчита на Народното събрание с годишен доклад. Омбудсмана има два модела на работа:

- акцентира върху посредническата роля и арбитражното при спорове между граждани и администрация
- скандинавски: акцентува върху наблюдението, контрола и препоръките за отстраняване на проблема, а не пряко с решаване на спора; този модел се прилага на национално ниво в Република България.